

100 Soruda Kudüs

Zekeriya Kurşun & Ali İhsan Aydın

Rumuz Yayınevi, 1. Baskı, 2018, 248 Sayfa, ISBN: 978-605-5112-77-6

Sibel KÖÇER*

Tanıtımını yapmış olduğum'' 100 Soruda Kudüs '' kitap şimdiye kadar Kudüs'ün önemi hakkında yazılı olanların dışında bir metotla yazılmıştır. Medeniyetlerin doğuşuna ev sahipliği yapmış olması coğrafi ve dini açıdan önemli oluşu istilaların olmasına neden olmuş; '' Paylaşılmayan Şehir .'' Kudüs Filistin bölgesinin en önemli şehridir, Akdeniz'in doğu sahilleri, Ürdün Vadisi ve Lut Gölü'nü arasında bulunan bölgede yer alır. Kitabımız Kudüs'ün ilkçağlardan itibaren tarihi önemi yanı sıra İsrail Devleti'nin kuruluşundan sonra yaşanan yönetim sorununu, beraberinde getirdiği hâkimiyet kurmak için yapılan istilalar silsilesini anlaşılır bir dille anlatmıştır. ²Kudüs ayrı bir öneme sahiptir, semavi dinlerin kutsal mekânlarını özelliklerini anlatırken fotoğraflarla okuyucunun zihinde anlatılanları kalıcı hale getirmesini sağlamıştır aynı zamanda bu görseller sayesinde geçmişe dair bu konu hakkında bir albüme de sahip olmuştur diyebiliriz. Kudüs üç büyük din içinde çok büyük yere sahiptir. Gerek Yahudiler, Hristiyanlar ve tabii İslamiyet için farklı yönlerden de olsa kutsal kabul edilen bir yerdir. Yahudiler için şu açıdan önem arz etmektedir; kendilerine vaat edilen topraklar içerisinde aynı zamanda ''Yahudilik Bilincinin '' kazanıldığı şehirdir. Hristiyanlık için de Hz. İsa'nı mezarının burada bulunduğu iddia

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, sibelcoban1402@gmail.com

edilmiş Bizans imparatoru I. Konstantin' in annesi Helena'nın Kudüs'ü ziyareti sırasında bu iddia ortaya çıkmıştır. Hristiyanlık için dünyanın en kutsal ve hac yeri olarak kabul edilmiştir. Akabinde "Kameme Kilisesi" inşa edilmiştir. İslamiyet açısından da ayrı bir önem arz etmektedir.

Kudüs'e kutsiyet atfedilmesi Hz. Davut'un bu şehri hükümdar olarak ele geçirmesiyle başlamıştır sonrasında Hz. İshak, Hz. Yusuf ve Hz. Yakup' da burada yaşamıştır. Daha sonra Hz. Davut 'un oğlu Hz. Süleyman 'da "Süleyman Mabedi"ni bu şehre inşa etmiştir. Günümüzde bu mabedin doğu duvarını Yahudiler "Ağlanma Duvarı" olarak kutsal kabul etmektedirler. Kudüs 'de aynı zamanda Hz. İsa burada yaşamış ve dini tebliğini yapmıştır. Hz. Muhammed, Miraç'a Kudüs'ten yükselmiştir. Bu kısa bilgilerinde bize gösterdiği gibi Kudüs bir peygamber şehridir. Durum böyle olunca bu şehre hâkim olmak ayrıcalık olmuştur, zamanla Yebusiler, İsrail oğulları, Asurlular, Babil, Persler, Makedonya ve Roma devletleri ele geçirmiş son olarak Müslümanlar hâkim olmuştur. Geçmiş dönemlerden itibaren süre gelen hâkim olma arzusu Kudüs'ün tarihi dokusuna zarar vermiştir, sürekli terör ve vahşetle anılır hale gelmiştir günümüzde hal böyledir. Kudüs 'ün yönetimi meselesi konusunda BM, İTT, Arap Birliği ve pek çok uluslararası kuruluş müdahil olmasına rağmen çözüme kavuşmuş değildir çatışmalar, ölümler devam etmektedir.

Kitabımızda Kudüs'ün önemini aynı burada nelerin olup bittiğini anlaşılır bir dille soru cevaplar şeklinde 3 ana bölüm de ele almıştır. Birinci bölüm "Tarih içinde Kudüs" başlığı altında Kudüs'ün tarihi, coğrafi ve dini önemiyle ilgili soruları cevaplıyor. Burada da Kudüs'ün ilk yerlileri olan Kenanilerden başlayarak şehri ele geçirenleri en son Selahaddin Eyyubi tarafından fethedilmesini anlatmıştır. Akabinde bunu takip eden ikinci bölümde ise "Osmanlı Dönemi Kudüs" başlığını taşıyor. Altı asır hüküm sürmüş olan Osmanlı devleti hükmettiği tüm topraklarda bıraktığı izler günümüzde görülmektedir. Osmanlı devleti Kudüs 'ü fethetmeden önce burası için yaptığı yardım faaliyetleri Yavuz Sultan Selim dönemin de fethedilmesinin ardında tarihteki vakıf şehir özelliğine uygun olarak çeşitli kaynakların vakfi burada yapılan tamirat çalışmaları ve inşa edilen mimari eserler ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Aynı zamanda bu bölümde güncel olaylarda yer vermiştir bu da okuyucunun ilgisini en çok çektiğini düşündüğüm kısımlardan biridir. Bu anlatıya şöyle başlamıştır; İngiliz himayesinde sonrakindeki süreçte izlenen tarihsel süreci soru cevaplarla anlaşılır olarak dile getirilmiştir. San Remo konferansı ve Balodur Deklarasyonunun yapılmasına kadarki süreçte ve günümüzde yaşanan durumlara gelinmenin nedenlerini açıklamıştır. Yahudilerin bu bölgede uyguladığı politikaları, Filistinli Müslümanla yaptıkları insanlık dışı hukuksuz muamele örneklerle anlatmıştır. İsrailin nasıl kural tanımaz sadece gücü yetenin kurallara hâkim olunması gibi bir durum söz konusu olmuştur diyebiliriz. İsrail saldırgan bir politika bu yönde tutumlar sergilemiştir. Açık bir şekilde zalimler ve mazlumlar arasında yaşanan mücadele okurken okuyucuya tüm çıplaklığıyla sunulmuştur. Bu kadarı fazla denilebilecek şekilde yoruma müsaittir yaşananlar. Fakat Osmanlı zamanında olumlu yönde yaptırımların temelleri atılsa da buna karşı alınan önlemler yetersiz kalmıştır. Ama tarihte uzun yıllar hüküm sürmüş olan Osmanlı devletinin tüm topraklarda olduğu gibi bu bölgede derin izlerini

görmekteyiz. Bütün bunların yanında pek çok dinden ve milletten insanın beraber yaşadığı, tarih boyunca sorunların bitmediği Kudüs' te Osmanlı tarafından huzur ve refahın nasıl sağlandığı konusunda anlatılan konulardan biridir. Son bölümde ise ‘‘ Kudüs'te Ziyaret Edilen Mekânlar ‘‘ başlıklı bir bölüm ayırmıştır yazarımız burada Kudüs'teki tarihi ve dini mekânların fotoğrafları aynı zamanda kısa bilgileri yer almaktadır.

Yazarımızın bu eseri çok yalın anlaşılır bir dille her kesimin anlayabileceği şekilde yazmıştır. Eser özet gibi kısa bilgilerle ele alınmış gibi bir izlenim verse de Kudüs hakkında herkesin bilmesi gereken temel bilgileri vermektedir. Bu sorular ışığında zihinlerde üzerinde düşünmesi gereken birçok soru oluşturmaktadır. Aynı zaman da bu eserden dinler tarihi, ilahiyat ve Ortadoğu çalışanlar için kaynaklık edebileceğini düşünmekteyim. Bu kitabı alıp okuma merakım aynı zamanda üniversitemizin bölüm başkanı olan hocamızın yazmış olduğu eserin okumaya değer olduğunu düşünmemden dolayı olmuştur. Bu düşüncede beni yanılgıya uğratmamıştır. Kudüs hakkında herkesin biliyor olması bilgileri çok güzel bir şekilde açıklamıştır.